

Марія ВАЙНО

Persona grata

вибрані новели

ДНІПРО | ЛІРА | 2018

УДК 821.161.2-3
В 14

Вайно М. Е.
В 14 *Persona grata* / М. Е. Вайно. – Дніпро:
ЛІРА, 2018. – 236 с.

В кожній історії, любові, пізнанні – своя *persona grata*.

Книга масштабно представляє різножанровість малої новелістики. Це і новели, і замальовки, і образки, і шкіци.

Стилістика авторки виокремлена у сучасному літературному просторі неабияким нервом, образом, мисленням, глибоким психологізмом.

ISBN 978-966-981-068-7

УДК 821.161.2-3

ISBN 978-966-981-068-7

© Вайно М. Е., 2018
© ЛІРА, 2018

Зміст

Місто (<i>замальовка</i>) ...	6
Кольоровий чай (<i>шкіц</i>) ...	7
Маленька цяточка (<i>замальовка</i>) ...	8
Весільна на поживклому листку (<i>образок</i>) ...	10
Кусінчик хліба на завтра... від сьогодні (<i>новела</i>) ...	13
Ніч з розплющеними очима (<i>образок</i>) ...	27
Наука (<i>новела</i>) ...	29
Дитя і пісня (<i>образок</i>) ...	34
Варт дня (<i>образок</i>) ...	40
Висушу сльози (<i>образок</i>) ...	47
Кров на губах (<i>образок</i>) ...	49
Під колонами (<i>образок</i>) ...	52
Бражник-метелик (<i>новела</i>) ...	61

Stilissimo! (<i>шкіці</i>) ... 68	Вдова на все село (<i>новела</i>) ... 155
Погляд трав'яного покосу (<i>образок</i>) ... 71	Люди! Яка мила! (<i>новела</i>) ... 159
Порожній поцілунок (<i>образок</i>) ... 75	Загублена вервиця (<i>замальовка</i>) ... 163
Вулиця шляху (<i>образок</i>) ... 79	Носовичок (<i>новела</i>) ... 165
Маленьке серце (<i>образок</i>) ... 81	Спокута (<i>новела</i>) ... 168
Недопалок щоденника (<i>новела</i>) ... 84	Прихисток (<i>образок</i>) ... 177
Був сон (<i>образок</i>) ... 88	Гріх (<i>образок</i>) ... 178
Чаша Грааля,	Талан (<i>образок</i>) ... 181
або Добрий заробіток (<i>новела</i>) ... 91	Орися (<i>новела</i>) ... 184
Де ви були,	На весіллі (<i>образок</i>) ... 189
коли вас не було? (<i>новела</i>) ... 101	Діти (<i>новела</i>) ... 190
Обніми мене міцно (<i>образок</i>) ... 115	Двоє (<i>новела</i>) ... 194
Перед тим, як піти... (<i>замальовка</i>) ... 118	Подорожня (<i>образок</i>) ... 202
Без солі... ... 121	Міраж (<i>новела</i>) ... 204
Сама самотою (<i>образок</i>) ... 125	Басараб (<i>новела</i>) ... 210
Х-хромосома... (<i>новела</i>) ... 128	Вранішня втома (<i>образок</i>) ... 214
Вина і борги (<i>новела</i>) ... 131	Я шию – і живу... (<i>новела</i>) ... 216
Рондо чуття (<i>замальовка</i>) ... 135	Доля верби плакучої (<i>образок</i>) ... 221
Ретро-епоха (<i>шкіці</i>) ... 139	Каменева жінка (<i>образок</i>) ... 224
Шкіці на одвірках (<i>шкіці-диптих</i>) ... 140	Я люблю тебе, Еде! (<i>новела</i>) ... 226
Танець і апельсини (<i>новела</i>) ... 142	Жінка з келихом дощу (<i>образок</i>) ... 233
Фатум (<i>новела</i>) ... 145	Слово про слово Марії Вайно ... 234

Місто

замальовка

Я люблю решето золота у вікнах вечірнього міста...

А як будильник витанцює спозаранок – видивляюся його вроду...

Тоді висипаються з будинків люди і котяться своїми дорогами до праці. Там на весь день запинає їх час, поки милість його їх не верне до дому...

Містяни будують, розвалюють... Сміються і плачуть... Нарікають і пишаються...

Вони мають гідність і чуйне серце.

Вони – українці – і тримають на те свою правду...

...Иду із себе схлюпувати сон...

Виймаю слова фарбами – і малюю дні, години міста...

Беру чуття – і викрою витинанку нової долі, її силуєт...

Маю волю й потугу зродити живий рядок...

Кольоровий чай

шкіц

...Купила різного кольору чашечки і... одне вже дуже гарне, – ну, королівське горнятко. Тож має на кожен день, на різну трапезу і настрій... Отакий у неї – кольоровий чай.

...Самотність... Це коли огортаєш руками обстінки гарячої чашки, як тіло любої людини, – і грієш, обпікаючи, змерзлі від втрати руки...

Маленька цяточка

замальовка

...Було, йшла до нього, наче несла в собі дар славний, усміхалася, бо не могла не радіти... Він – добрий, ніжний, надзвичайний. І вона його дуже любить. Очі теплі-теплі, а тіло... Піде вже од нього, а потім ще довго-довго вчуває в собі силу його. Та й доброти, доброти стільки! Вазони любить, викохує, кожному листочкові радіє чи квіточці. Їй здавалось: вона і то не така...

Десь узявся малесенький павучок, той, що, кажуть, новини сповіщає. Він узяв легесенько, виніс лагідно на балкон, випустив.

– Знайшов собі хатку, – тішиться сам. – Маленька цяточка, а жити їй хочеться... Сотворив Бог природу – і все для життя...

– А знаєш, Костю, в нас дитяточко буде...

Спинився. Краса мертвим жахом осипалась. Ніжність вишкірилась.

– Ти що... Ти що. Ми так не домовлялися...

...А десь поруч жили ті слова, що рвалися в душу чи вже з душі рваними ранами: «Малесенька цяточка, а жити їй хочеться...»

І чий то був голос, відголосок... – годі було знати...

Весільна на пожовклому листку

образок

Коханню І. Франка та О. Рошкевич

А листок той тримав у книжці. Іноді перекладав до іншої... ніби ховав не знати на що...

Це була таємниця його спомину, сокровенне щось дуже і дороге, аж до лету серцебиття. Це був доказ, що кожний раз стверджував його правду буття і спромогу бути... Він вчував, що та сила проймала аж до кісток і шарпала в грім душу...

Щеміла туга... просилася... Доля... Та головне, що була... Бог дав її – і того немало... попри усі дари... То мужність проникно взаємна... А ще – втаємничена втіха від кожного дня... Він не думав про неї, а вона просто жила: попри нього, попри час, попри житейські зустрічі та любові...

Скільки буває такого: мине – і ніби не було! А тут залилося. І край! І не було тому краю... Таїна і ява, якої не бачив ніхто. І чуття, що, певно, буває в кожного чоловіка. Інакше не матиме він потуги та вісі кохання у серці своєму... на пережиття...

Чуття, проникне навзаєм, прошпилене вітхою радості та остюком болю... Хай так... Бути разом... Бути нарізно... І залистися назавжди...

Він беріг той чоловічий сховок душею, його єдиний артефакт, рвану ціху любові у сповненні, і таку потну на весь його вік. Врізала зарубка на серці. Під тим шрамом – жива тканина чуття, що така невблаганно всюдисуща... Це ласка, що не відпускає навіть тоді, коли ти давно вже скупаний у іншій солодкій купелі...

Маленький мимовільний дар. Спомин щасливий. Цю весільну пісню знайшла й записала на їхнє весілля вона, Ольга. Та й не тільки цю пісню, а «в'язанку...», жмуток весільних пісень. Просто сеся випала з того жмутку, а як підняв, вклав механічно той листок до книжки – то й забрав попри тоті зі собою...

А співанка йому голосить і німує по своєму кожен раз. А він – щоразу справляє

їй нову хату – і вона живе там до іншого часу.

Подагрою скручені пальці тремтять... Він не може дістати й зобачити той лист пожовклого паперу – і болять його вже не стільки кістки, а щось у бездонному його нутрі, яке не знає ніхто, хіба тільки що Бог. Він не може когось попросити принести той скарб... бо зрушить таїну, виверне навиворіт... Але він пам'ятає і колір, і запах, і дотик тіла того листка настільки, що пам'ять переносить його в спомин чуття, яке не ціпеніє, якому не скрутило пальці й не відняло ноги, яке є... (не попри нього, а з ним, навіть якщо й очі не бачитимуть), яке на світанку вбирається кожен раз в його подих... і байдуже, що вже вони, ці чуття, йому на світі цім пороховані... Він знає інші світи...

...Не може зрушити з крісла... Та уявна спромога сильніша. Він чує весільну пісню... Його й Ольжину. Її співають йому з того листка любові...

Кусінчик хліба на завтра від сьогодні

новела

Моїй єдиній сестричці присвячую

– Ну, і що я ще можу тобі оповісти? Не хочу згадувати того, що було до нього...

Жінка ридала і зізнавалася, що сум їй виколов душу... У решето... – без нього... Захлиналася від неминучості та розповідала далі...

– Мушу та щось робити, – кивала на великий бак з яблуками, що плавали у воді, – аби не одуріти.

Вона виловлювала з води антонівки, витирала їх і розрізала рівно на чотири частини, викладаючи на чисте рядно, яке мала винести на горище, аби спека затримала в них сік на потім, залишивши в'яленими сушеницями.